

Uppsala den 13 januari 2022

The logo for BOS.nu, featuring the letters 'BOS' in a large, bold, white sans-serif font, followed by '.nu' in a smaller, white sans-serif font, all set against a dark grey rectangular background.

Diarienummer: Fi2021/03145

Till: fi.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: matilda.hardange@regeringskansliet.se

YTTRANDE ÖVER DS 2021:29 ÅTGÄRDER MOT MATCHFIXNING OCH OLICENSIERAD SPELVERKSAMHET

Utredningen har haft i uppdrag att identifiera och föreslå lösningar för att möjliggöra en mer effektiv tillsyn av illegalt spel. Utredningen har också haft i uppdrag att utreda hur arbetet mot matchfixning kan stärkas samt överväga behovet av justerade regler om sanktionsavgift vid överträdelser av penningtvättslagen.

Branschföreningen för Onlinespel (BOS) tackar för möjligheten att yttra sig över utredningen, vars förslag vi i stort delar.

Om BOS

BOS samlar tjugotalet onlinespelbolag som är verksamma i Sverige. Bolagen är verksamma på den konkurrensutsatta svenska spelmarknaden. De är obundna från staten i bemärkelse ägande, huvudman och styrelsesammansättning. Samtliga medlemmar har svensk spellicens för sådan verksamhet som är licenspliktig. BOS verkar för en sund och hållbar spelmarknad som bl.a. kännetecknas av ett starkt konsumentskydd, hög kanalisering och nolltolerans vid misstänkt kriminalitet liksom framförhållning och långsiktighet i regelverken.

Utgångsläget

BOS välkomnar att initiativ tas från regeringens sida vad avser kampen mot matchfixning liksom försvaret av det svenska licenssystemet och dess kanalisering. Om dessa kan sägas att situationen är allvarlig. I motsats till Sveriges normalt låga grad av korruption synes matchfixning ha vuxit i Sverige till en av de högsta nivåerna i Europa.¹ Det gör det alldeles

¹ <https://www.gp.se/sport/sverige-är-ett-europeiskt-skräckexempel-1.28091040>

särskilt angeläget att finna kraftfulla och ändamålsenliga verktyg för att pressa ned den utvecklingen.

Vad avser den svenska kanaliseringen har Sverige förslösat den initialt höga kanaliseringen på drygt 90 procent², till en nivå som tycks ha parkerat sig under statens målsättning om minst 90 procents kanalisering. Denna nivå synes – åtminstone för en tid – ha parkerat kring 85 procent som genomsnitt för allt konkurrensutsatt spel.³ Sportspel och dess kanalisering, som ju är i särskilt fokus i denna promemoria, synes ungefärligen ligga på den genomsnittliga nivån om 85 procent medan spel på hästar respektive onlinekasino synes avvika med åtminstone tio procentenheter, i det förra exemplet över genomsnittet och i det senare under genomsnittet.⁴ Det råder med andra ord, med undantag för spel på hästar, ett mycket allvarligt läge vad avser kanaliseringen in till det svenska licenssystemet. Om detta har BOS uttalat sig ofta. Vi fäster här särskild uppmärksamhet på att det faktum att staten inte förmår försvara licenssystemet i den utsträckning och utifrån det mål man själv har satt upp allvarligt försvårar arbetet mot matchfixning. Det är rimligt att förvänta sig att matchfixning är överrepresenterad inom den andel som utgör olicensierat spel, vilken alltså utgör hela 15 procent av den svenska marknaden för sportspel. Särskilt allvarlig är den omständighet att matchfixning som ämnar påverka utgången av olicensierat spel inte omfattas av straffbestämmelsen i spelfuskbrottet. Det är med andra ord inte möjligt att tillämpa spelfuskstraffbestämmelsen på manipulerat spel om detta ägt rum utanför det svenska licenssystemet.

Så nås en kanalisering på minst 90 procent

En hög nivå av kanalisering – i nivå med Danmarks och Storbritanniens samt den som rådde i Sverige under licensmarknaden första tid här – förutsätter två saker. Båda är viktiga, men inte lika viktiga.

Det första som krävs är effektiva repressiva åtgärder mot olicensierat spel. Dessa har inte varit av tillräcklig omfattning och tillräckligt kraftfulla hittills i Sverige, vilket väl den promemoria vi här replikerar på får sägas vara en reaktion på. Såvitt känt för oss har inte ett enda olicensierat spelbolag med dess företrädare blivit föremål för någon domstolsprövning i Sverige. Ingen husrannsakan har ägt rum. De fastställda straffskalorna för olicensierat spel har inte använts en enda gång. Det är av naturliga skäl svårt att beräkna antalet olicensierade spelbolag, men en sökning på Google en dag i januari 2022 ger 197 000 träffar på ”betting utan svensk licens”. En sökning på ”casino utan spelpaus” ger 296 000 träffar. Därefter följer sida upp och sida ned med erbjudanden om olicensierat spel.

² <https://www.spelinspektionen.se/press/nyhetsarkiv/spelmarknaden-omsatte-64-miljarder-kronor-under-andra-kvartalet-2019/>

³ <https://www.statskontoret.se/publicerat/publikationer/publikationer-2021/utvardering-av-omregleringen-av-spelmarknaden--delrapport-4-andra-aret-med-den-nya-spelregleringen/?publication=true>

⁴ https://www.bos.nu/wp-content/uploads/2020/05/Final_sv_BOS_27april_v2.pdf

Det andra som krävs – och detta är den viktigaste punkten – är att de licensierade bolagen ges goda förutsättningar till att attrahera svenska spelkonsumenter in till licenssystemet. De förutsättningarna fanns där när licenssystemet infördes, men har gång efter annan sargats av regeringen och dess myndigheter. Exempel på sådan förstörelse är de återkommande pandemirestriktionerna och reduceringen av vilka slags sportvad som är tillåtna för licensierade bolag. Detta har skapat ökade incitament för konsumenten att lämna den svensklicensierade marknaden till förmån för den olicensierade, som saknar insättningsgränser men erbjuder desto fler bonusprogram.

Den promemoria vi här svarar på innehåller många goda förslag. Samtliga är av den första typen, d.v.s. repressiva åtgärder. Inget förslag syftar till att öka de i Sverige licensierade spelbolagens förmåga att attrahera konsumenterna in till licenssystemet. Utan denna insikt och förmåga kommer staten aldrig att lyckas nå sitt 90-procentsmål – ett mål vars ambitionsnivå vi för övrigt instämmer i som varandes rimlig för att en spelreglering ska kunna anses vara framgångsrik. Ett första lämpligt steg för att häva denna oroväckande utveckling vore att regeringen avstår från införandet av den nyligen föreslagna covid 19-restriktionen för onlinekasino (vilken ju enbart träffar licensierade bolag) samt att Spelinspektionen häver vadslagningsförbudet vad avser de lägre fotbollsdivisionerna (vilket ju enbart träffar de licensierade bolagen).

Vi kommer nu att svara på valda delar av i promemorian förekommande förslag.

Tillämpningsområdet

BOS tillstyrker den föreslagna utvidgningen av tillämpningsområdet vad avser definitionen av olicensierat spel. Utvidgningen ligger i linje med, eller är åtminstone närmre, den tolkning och det förslag som Spellicensutredningen kom fram till i SOU 2017:30 *En omreglerad spelmarknad*, liksom BOS definition och förslag i skrivelsen *Fullt möjligt att möjliggöra svenskars spel på olicensierade spelsidor på internet*, vilken har delgivits nu aktuell utredning med diarienummer Fi2021/00193-3.

Informationsdelning

BOS tillstyrker förbättrade och rättssäkra möjligheter för spelbolag, myndigheter och idrottens representanter att dela information som kan underlätta arbetet mot matchfixning.

Spelinspektionens roll i arbetet mot matchfixning

BOS tillstyrker en förstärkning av Spelinspektionens roll i arbetet mot matchfixning. Vi menar att den rollen bör innefatta att utveckla myndighetens matchfixningsråd till att efterlikna den brittiska motsvarigheten *Sports Betting Integrity Forum*, som lyckats ena spelmarknadens aktörer till en gemensam syn i viktiga policy-frågor, exempelvis betydelsen av att inte begränsa den tillåtna vadslagningsportföljen (d.v.s. utbudet) för licensierade

spelbolag. Vi menar vidare att ytterligare inspiration bör inhämtas från den brittiska spelmyndighetens egen *Sports Betting Intelligence Unit*. Vi tänker särskilt på dess operativa arbetsmetod, dess vida mandat och dess nära samarbete med andra nyckelaktörer som arbetar med att upprätthålla redlighet och integritet i idrottsutövning.

Vi förstår och instämmer med utredningen att Spelinspektionen med dess nuvarande uppdrag inte bör ges mandat att stoppa spel på enskilda matcher. Vi menar emellertid att om Spelinspektionens arbete mot matchfixning skulle kunna utvecklas i riktning mot den brittiska motsvarigheten är detta något som skulle kunna ske, på ett såväl rättssäkert som bolagsneutralt sätt. Vi menar att ett sådant operativt mandat skulle vara mycket mer effektivt i kampen mot matchfixning än de svepande förbudsbestämmelser som gäller hela divisioner och andra vadslagningsobjekt generellt. Sådana generella förbudsbestämmelser lämnar i praktiken över den vadslagningsmarknaden till olicensierade aktörer närhelst det finns en efterfrågan på sådan vadslagning. En överflyttning av ett enskilt spelobjekt (exempelvis vadslagning på utgången av en svensk division 5-match) till den olicensierade spelmarknaden riskerar dessutom att föra med sig att kundens samlade spelande – alltså även det spelande som idag erbjuds inom licenssystemet – flyttas över till den olicensierade aktör som ju är den ende aktör som kan erbjuda en komplett vadslagningsportfölj. I sammanhanget kan nämnas att det bör övervägas om inte operativa spelstopp på enskilda matcher bör innebära att matchen ställs in, snarare än spel på matchen. Ett spelstopp gäller enbart licensierade aktörer. Ett matchstopp gäller alla.

Spelinspektionen bör vara centrum för arbetet i Sverige mot matchfixning.

Uppgiftsskyldighet till Polismyndigheten

BOS tillstyrker att licensinnehavare blir skyldiga att samarbeta med Polismyndigheten i frågor som rör matchfixning, vilket självfallet bör inkludera att licensinnehavare överlämnar all potentiellt relevant information om misstänkt matchfixning till polisen. Det är angeläget att staten genomför den av *Spelmarknadsutredningen* m.fl. föreslagna licensieringen av spelleverantörer (business to business-spelbolag) så att även leverantörer av sportböcker och vadslagningsystem inkluderas i denna skyldighet.

Uppgiftsskyldighet till idrottsförbunden

BOS tillstyrker att vissa relevanta uppgifter blir obligatoriska för licensinnehavare att på förfrågan inge till idrottsförbund som är medlemmar i Riksidrottsförbundet. BOS har inget att invända mot de uppgifter som idag är upptagna enligt förbundens egna reglementen, och våra medlemmar samarbetar gärna med förbunden för att möjliggöra att sådan informationsöverföring blir obligatorisk givet att den inte strider mot svensk lag och EU-rätt. BOS vill samtidigt understryka att eftersom rättstillämpningen i detta avseende kan sägas privatiseras, då ingen myndighet är inblandad och det ändå föreligger en rättsligt bindande plikt, är det av stor vikt att de uppgifter idrottsförbunden inkräver är val avvägda

samt relevanta för syftet att motverka matchfixning. Det går att – hypotetiskt – föreställa sig krav från idrottsrörelsen på spelbolagen att inkomma med information som saknar tillräcklig relevans i matchfixningshänseende, men som kan orsaka desto mer skada för spelbolaget i affärs- och konkurrenshänseende.

Krav på internationellt samarbete

BOS tillstyrker krav på licensinnehavare att delta i internationellt informationsutbyte om misstänkt matchfixning samt deltagande i bolagsöverskridande internationella varningssystem för misstänkt matchfixning. Då det i praktiken endast finns en tänkbar organisation för detta samarbete för icke-statliga spelbolag inser vi att förslaget kan utmana den grundlagsfästa föreningsfriheten. BOS är inte organisationen att fördjupa sig i Regeringsformen. Vi anser att förslaget om internationellt samarbetsobligatorium är riktigt och viktigt och ber regeringen att säkerställa att ett eventuellt lagförslag utformas så att det inte står i strid med svensk grundlag.

Betalningsblockering

BOS tillstyrker förslaget att dagens bestämmelse om blockering av betalningsförmedling hävs och i stället ersätts av dels ett utvidgat främjandeförbud för betalningsförmedling, dels den tidigare påtalade utvidgningen av tillämpningsområdet för olicensierat spel. Vi instämmer i att detta troligen på ett mer träffsäkert och effektivt sätt kommer att bidra till det mål som eftersträvas; att inte betalningsförmedlare förmedlar betalningar från svenska konsumenter till i Sverige olicensierade spelbolag.

Sanktionsavgift penningtvätt

BOS tillstyrker förslaget att inte ändra på bestämmelsen om sanktionsavgift vid överträdelse av penningtvättslagen. Vi har emellertid förståelse för Spelinspektionen som har lyft den anomali som kan tyckas råda vad avser sanktionsavgifternas storlek vid överträdelser av penningtvättslagen, jämfört med överträdelser av spellagen. Sanktionsavgifterna för de senare är inte sällan mångfaldigt högre, trots att det många gånger kan anses att en begången penningtvättsöverträdelse är allvarligare.

Vi vill i sammanhanget påtala en annan anomali, nämligen den omständighet att sanktionsavgifter för överträdelser av spellagen beräknas utifrån spelbolagens omsättning och inte spelöverskott. Spelbolagen tvingas alltså betala en sanktionsavgift baserad på pengar som aldrig tillhört spelbolagen i fråga, utan enbart passerat genom deras system, exempelvis i form av vinstutbetalningar. Det är ett orimligt sätt att beräkna sanktionsavgiften på, alldeles oavsett vilken procentsats av omsättningen man därefter fastställer sanktionsavgiften till. Vi menar att sanktionsavgiften bör baseras på spelbolagens spelöverskott (på engelska GGR eller Gross Gaming Revenue), d.v.s. de pengar som kvarstår

hos spelbolaget efter det att vinst har betalats ut till spelarna. En sådan beräkningsgrund skulle också ligga i linje med hur Skatteverket beräknar spelskatten.

I tjänsten,

Gustaf Hoffstedt
Generalsekreterare, Branschföreningen för Onlinespel (BOS)

gustaf.hoffstedt@bos.nu

www.bos.nu